

NEGOTIATIONS AND CHALLENGES REGARDING THE BREXIT OR RETHINKING THE FUTURE OF EUROPE BEYOND THE BREXIT

**Luminița Vochița, Assoc. Prof., PhD, University of Craiova, and Andra
Maria Găină, Lecturer, PhD, University of Craiova**

Abstract: Two years after the Great Britain's decision it has become very clear that the Brexit implications are overwhelming, because these implications affect all economic sectors, from energy to climate changes, from agricultural policy and aviation to security and justice or foreign affairs and cooperation and development.

This paper tries to analyse both the history of Great Britain's integration process into European economic and political structures and also the new realities of European Union after the result of the two years ago referendum in United Kingdom. The context of the implications of Great Britain's exit from European Union is special and rises a wide range of challenges to which both parties will have to face.

Even since the sixties, Great Britain has realized that economic integration is a reality that brings benefits, and on 3rd of May in 1960 joins European Free Trade Association that had as member states Austria, Denmark, Norway, Sweden, Portugal and Switzerland. This was a very good decision for Great Britain because UK benefitted due to lower custom tariffs. In August 1961 Great Britain saw a greater opportunity and applied for joining the EEC, but France under general de Gaulle was against joining for the first time. In 1967 France voted against U.K. joining, but in 1969 de Gaulle resigned from his position as a president of France giving a new opportunity for Great Britain to join EEC. Is it possible that Charles de Gaulle foresaw what was going to happen after almost 50 years? Great Britain finally joined European Union together with Ireland and Denmark on 1st of January 1973.

But, in June 2016 a new event happened. After a new referendum, Great Britain citizens voted for the exit of UK from European Union (51.9% voted for the exit and 48.1% voted against). Great Britain became the first country member of EU that voted for leaving the community area, due to the national conservatism.

The negotiations regarding the Brexit have been organised in two stages. The first stage considered finding the solutions for three problems: protecting the EU citizen's rights in Great Britain and protecting the British citizens in EU; the solutions of the problems regarding the border between Ireland and North Ireland; the financial agreement between UK and European Union. The second stage is concentrated on future of the relationship between EU and Great Britain.

The Brexit negotiation represents a challenge for EU, that after 60 years since the signing of the Treaty of Rome through European Commission has launched the White Paper that envisages the after Brexit European Union.

Keywords: Great Britain, Brexit implications, political structures

1. Integrarea europeană și aderarea Marii Britanii la U.E.

1.1. De la integrarea europeană la Uniunea Europeană – scurt istoric

Europa a reprezentat pentru generații întregi viitorul. În 1946, Winston Churchill susținea ideea unei „Europe Unite” care să asigure pacea, libertatea și crearea unei familii europene¹. Cu

¹ L. M. Stan, Între „Brexit” și „exit”. Scenarii ale viitorului Uniunii Europene, Revista Semnele Timpului, p. 1 <https://semneletimpului.ro/international/ue/intre-brexit-si-exist-scenarii-ale-viitorului-uniunii-europene.html>

șazeci de ani în urmă, membrii fondatori ai Comunității Europene (Franța, Germania, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg) au pornit în călătoria inconfundabilă și ambițioasă a integrării europene. S-au înțeles să își rezolve problemele la masa negocierilor și au înlocuit folosirea forțelor armate cu puterea legii. Trecutul neliniștit al Europei a fost lăsat în urmă. Imaginile unui continent despărțit de Cortina de Fier și de Zidul Berlinului nu mai sunt de actualitate.

Țările fondatoare au promovat reunificarea Europei și au oferit pentru alte țări posibilitatea de a li se alătura². Astăzi Uniunea Europeană³ se remarcă drept reper de pace și stabilitate și are cinci sute de milioane de cetățeni, care trăiesc în libertate într-una dintre cele mai înfloritoare economii din lume. Cetățenii europeni se pot bucura de o diversitate de cultură, de idei și tradiții într-o Uniune care măsoară patru milioane de kilometri pătrați. Este locul în care și-au construit legături de o viață cu alți cetățeni europeni și pot călători, studia și lucra în afara frontierelor naționale fără a schimba valută, în care nu doar se vorbește despre egalitate, ci aceasta continuă să fie promovată.

Mulți europeni consideră că Uniunea este fie prea distantă, fie intervine prea mult în viața lor de zi cu zi. Alții pun sub semnul întrebării valoarea adăugată a acesteia și se întreabă în ce fel le îmbunătățește Europa nivelul de trai. Pentru mulți, UE nu s-a ridicat la nivelul așteptărilor lor în momentul în care s-a confruntat cu cea mai gravă criză financiară, economică și socială a sa din istoria postbelică.

Provocările cărora Europa trebuie să le facă față nu par să se diminueze. Economia Europei își revine în urma crizei financiare globale, dar redresarea încă nu se resimte în mod unitar. Unele părți din vecinătatea ei sunt destabilizate, ceea ce a condus la cea mai mare criză a refugiaților de după cel de Al Doilea Război Mondial. Atacurile teroriste au lovit în centrul marilor orașe.

De la Comunitatea Europeană de Apărare, care până la urmă nu a mai văzut lumina zilei, în anii '50, la șocurile ratelor de schimb din anii '70, trecând prin aderările la care într-un final s-a renunțat și respingerile prin referendumuri din ultimele decenii, Europa a fost mereu la răscruce de drumuri și întotdeauna s-a adaptat și a evoluat.

Numai în ultimii douăzeci și cinci de ani, Tratatul de la Maastricht, Amsterdam și Nisa au reformat și transformat profund o Uniune care și-a mărit de peste două ori dimensiunile. Tratatul de la Lisabona și dezbaterile desfășurate pe parcursul deceniului care l-a precedat au deschis un nou capitol al integrării europene, care prezintă încă un potențial neexploatat.

Situația actuală nu trebuie neapărat să limiteze viitorul Europei. Deseori Uniunea s-a construit pe fondul crizelor și al debuturilor false. Sacrificiul generațiilor anterioare nu ar trebui uitat niciodată. Demnitatea umană, libertatea și democrația au fost câștigate cu greu și nu pot fi abandonate niciodată. Chiar dacă nu toți europenii de azi se pot raporta în același mod la atașamentul față de pace ca părinții sau bunicii lor, aceste valori fundamentale continuă să ne unească.

1.2. Marea Britanie în U.E. de la aderare la referendumul de ieșire

Încă din anii '60, Marea Britanie a realizat că integrarea este o realitate benefică pentru economia sa, iar la 3 mai 1960 se alătură Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS/EFTA), ce avea ca țări membre pe Austria, Danemarca, Norvegia, Suedia, Portugalia și Elveția. În cadrul AELS, Marea Britanie domină, beneficiind de tarife vamale mai reduse. În

² L.C. Andrei, *Economie europeană*, Ed. Economică, București, 2009, p.68-69

³ Cartea Albă privind viitorul Europei. Reflecții și scenarii pentru U.E -27 până în 2025, Comisia Europeană COM (2017) 2025 din 1 martie 2017, p.6-7 <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/carte-alba-privind-viitorul-europei-ro.pdf>

august 1961 Marea Britanie cere aderarea la Comunitatea Economică Europeană, dar Franța, sub conducerea generalului de Gaulle se opune primei cereri de aderare. În 1967 are loc cea de-a doua respingere de aderare a Marii Britanii de către Franța, dar în anul 1969 de Gaulle demisionează din funcția de președinte al Franței, lăsând cale liberă Marii Britanii.

Marea Britanie devine membru cu drepturi depline al Comunității Economice Europene (CEE) la 1 ianuarie 1973, iar primul referendum privind rămânerea sau ieșirea țării din CEE a avut loc deja în data de 5 iunie 1975.

Tot în iunie, dar de această dată în anul 2016, Marea Britanie⁴ a votat să părăsească Uniunea. Votul Brexitului din iunie 2016 a venit ca o surpriză – numeroși analiști au tratat ziua de 23 iunie 2016 cu o convingere consolidată de campaniile din ultimii 40 de ani: britanicii, deși din fire contestatari, vor vota majoritar rămânerea în Uniunea Europeană.

Sondajele indicau un avans de 4 până la 10 puncte procentuale pentru tabăra celor care doreau rămânerea în UE. Dar previziunile nu s-au confirmat: Metropola (Londra) a fost învinsă de Regat (mai ales populația vârstnică din teritoriul britanic, cu excepția Irlandei de Nord și a Scoției). Aura de conservatorism a britanicilor a intrat, în sfârșit (sau, din păcate), în statisticile geopolitice și economice ale secolului al XXI-lea.

Nu este clar ce formă va lua noua relație între Regatul Unit și partenerii săi din UE. Aceasta va fi subiect de negocieri care ar trebui să înceapă după declanșarea Articolului 50 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

2. Negocierile Marii Britanii cu Uniunea Europeană pentru Brexit

2.1. Cauzele care au condus la Brexit

Cauzele care au condus la brexit sunt problemele legate de imigrație, economie, naționalism și democrație. Ele au avut un rol hotărâtor pe tot parcursul campaniei.

O altă problemă fundamentală este nemulțumirea față de instituția politicului, față de modul în care este practică politica. Sentimentul anti-politică a fost în 2016 mai puternic decât înainte, dar a existat și o mișcare populistă, cu rol în captarea atenției alegătorilor. Când David Cameron a promis, în timpul campaniei electorale generale din 2015, că va organiza un referendum asupra UE, foarte puțini ar fi anticipat că angajamentul său ar avea ca rezultat luni de campanie intensivă în timpul cărora politicienii s-ar întoarce unul împotriva celuilalt în cele mai dificile modurile imaginabile. Nici nu s-a bănuțit că raportul ieșire/rămânere ar putea deveni un nou clivaj politic semnificativ. Este tot mai clar că politicienii și de stânga și de dreapta nu au reușit să evalueze care va fi impactul pe termen lung al euroscepticismului din rândul publicului britanic asupra statutului de membru al Marii Britanii în Uniunea Europeană.

Marea Britanie critică⁵ statutul de membru al UE prin următoarele aspecte: UE face prea puțin pentru a deschide piețele de pe continent și astfel creează puține oportunități pentru exportatorii britanici. Rezultă de aici că ieșirea din UE, ar avea un impact redus asupra comerțului Marii Britanii cu partenerii europeni; normele UE constrâneau Regatul Unit în a atinge, mai rapid, piețe emergente din afara Europei. O ieșire din UE va stimula producția prin reducerea nivelului de reglementare a afacerilor și prin câștigarea de către Marea Britanie a posibilității de a semna mai multe acorduri de liber schimb cu țările din afara Europei. Dacă Marea Britanie ar părăsi UE, aceasta ar recâștiga contribuția netă la bugetul UE, sumă pe care

⁴ S. Bulmer, L. Quaglia, The politics and economics of Brexit, Journal of European Public Policy, 2018, Vol.25, no.8, p.1089

⁵ M. M. Stoica, Fenomenul Brexit. Vechi și noi oportunități și provocări pentru Regatul Unit și Uniunea Europeană, Polis, Revistă de Științe Politice, Vol.V, nr.1 (15), Serie nouă, decembrie 2016-februarie 2017, p.33.
[http://revistapolis.ro/documente/revista//2017/Numarul_1\(15\)2017/POLIS%2015_2017_BT.pdf](http://revistapolis.ro/documente/revista//2017/Numarul_1(15)2017/POLIS%2015_2017_BT.pdf)

Trezoreria a estimat-o a fi de 0,5 % din PIB pe an, între 2014 și 2020. Amploarea fenomenului imigraționist din UE este văzută ca responsabilă pentru diminuarea perspectivelor de angajare ale britanicilor, și pentru creșterea presiunii fiscale asupra contribuabilului britanic pentru subvenționarea serviciilor publice și pentru oferirea de beneficii sociale pentru noii veniți.

2.2. Efectele asupra relațiilor comerciale ale Uniunii Europene cu Marea Britanie

Marea Britanie s-a remarcat, alături de Franța și Germania ca una dintre cele trei forțe mobilizatoare ale Uniunii Europene, dar în același timp își impunea propriile excepții. În ciuda poziției sale, ea este mai dependentă de UE decât vice versa. 12,6% din PIB-ul Marii Britanii este stâns legat de exporturile în UE. Doar 3,1% din PIB-ul celorlalte 27 de state membre are legătură cu exporturile în Marea Britanie. Astfel, 44% din exporturile Marii Britanii au ca destinație UE și 60% din totalul comerțului Marii Britanii se desfășoară cu UE și prin intermediul acordurilor preferențiale încheiate de UE cu 53 de piețe extra UE.

Exporturile Marii Britanii în UE reprezintă 44% din totalul exporturilor sale. Celelalte 27 de state membre UE exporta în medie doar 7% din totalul exporturilor în UE. Doar două state din UE, Germania și Olanda înregistrează surplus în comerțul cu Marea Britanie, unele state înregistrând deficit în relațiile comerciale cu Marea Britanie.

Implementarea TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) dintre UE și SUA alături de alte negocieri actuale ar crește cota comerțului total al Marii Britanii cu 85%.

Acordul TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) dintre UE și SUA ar duce la „liberalizarea a o treime din comerțul mondial”, care ar crea milioane de locuri de muncă⁶. Având în vedere că nivelul taxelor vamale între Statele Unite și UE sunt deja scăzute, Centrul Regatului Unit pentru Politica de cercetare economică estimează că 80% din potențialele câștiguri economice din acordul TTIP depind de reducerea normelor duplicate dintre UE și SUA pe diferite domenii, de la siguranța alimentară la piese auto.

O evaluare economică realizată în martie 2013 de către European Centre for Economic Policy Research estimează că un astfel de acord global ar duce la creșterea anuală a PIB-ului cu 68-119 miliarde de euro în UE până în 2027 și o creștere anuală a PIB de 50-95 miliarde de euro în SUA, pe același interval de timp. De asemenea, raportul estimează că o variantă redusă a acordului concentrată numai asupra tarifelor vamale ar genera o creștere anuală a PIB-ului în UE de 24 de miliarde de euro până în 2027 și o creștere anuală de 9 miliarde de euro în SUA⁷.

Marea Britanie este o economie bazată pe servicii, sectorul serviciilor reprezentând 80% din economie. Ea are deficit comercial cu UE, dar în secotrul serviciilor înregistra un surplus comercial net de 10,3 miliarde lire sterline. 36% din totalul exporturilor de servicii se realizează în UE, aceasta fiind unul dintre cei mai mari parteneri.

Marea Britanie este destinația cea mai importantă a investițiilor străine directe, deoarece combină avantajul utilizării unei limbide circulație internațională - engleza și al unei piețe a forței de muncă relativ flexibile cu accesul liber la piața unică europeană. Mărimea pieței este de asemenea un determinant major al fluxurilor de investiții străine directe. Piața unică europeană oferă un set de 28 de reguli, prezentate într-o singură cartă și accesul liber al companiilor la 500 milioane de consumatori. În afara UE, Marea Britanie își va pierde cel mai sigur accesul total la piața unică europeană, devenind mult mai puțin atractivă ca destinație pentru companiile care doresc să investească în cadrul pieței unice.

⁶Bollyky, Thomas J. and Anu Bradford (10 iulie 2013). „Getting to Yes on Transatlantic Trade”. *Foreign Affairs*, p.6.

⁷https://ro.wikipedia.org/wiki/Acordul_de_liber_schimb_%C3%AEntre_Uniunea_European%C4%83_%C8%99i_Statele_Unite

2.3. Scenarii viitoare și poziția Marii Britanii vis-a-vis de Uniunea Europeană după Brexit

Posibilul impact economic și financiar al Brexitului este ilustrat luând în considerare diferite scenarii, precum și consecințele retragerii Marii Britanii din Piața Unică cu potențiale noi acorduri cu UE. Nu se cunoaște dimensiunea reală a impactului retragerii Marii Britanii asupra drepturilor a aproximativ 4 milioane de cetățeni, ce ar putea fi direct afectați de rezultatul negocierilor noilor relații dintre Marea Britanie și UE, incluzând cele 3 milioane de cetățeni rezidenți în Marea Britanie și cele 1,2 milioane de cetățeni britanici ce trăiesc în UE⁸.

În ceea ce privește previziunile privind creșterea economică⁹ pentru anul 2030, Marea Britanie se raportează la natura relației ce se va redefini între Marea Britanie și piața unică europeană.

Previziunile privind creșterea economică sunt foarte variate. Conform celor mai optimiste scenarii, Marea Britanie va menține un nivel ridicat al accesului la piața unică, înregistrând o scădere a PIB-ului de doar 2,2% iar în cel mai bun scenariu PIB-ul chiar va crește cu 1,6% în 2030.

În cazul celui mai pesimist scenariu, Marea Britanie va avea o relație simplă de tipul Organizației Mondiale a Comerțului, iar aceasta arată că va înregistra o scădere a veniturilor între 3,1% (50 miliarde lire sterline) și de 9,5 % din PIB. Dacă avem în vedere criza financiară globală din 2007-2008 PIB-ul Marii Britanii a scăzut cu aproximativ 7%.

Dacă luăm în considerare alte acorduri ale pieței unice europene la care Marea Britanienu va mai avea acces, aceasta ar putea opta pentru un acord cu Norvegia, un acord de comerț liber cu Elveția, cu Canada, cu OMC sau un acord unic negociat cu piața unică europeană. Dacă va dori un acord cu Norvegia sau cu Elveția, Marea Britanie va trebui să plătească pentru accesul la piața unică și să accepte aproape toate regulile UE fără a avea vreun cuvânt de spus. Acordul în stilul OMC este cel mai „rău scenariu” și va atrage după sine costuri economice substanțiale.

Nici un acord de comerț liber cu UE nu va compensa pierderea accesului la piața unică europeană și la uniunea vamală a UE. Pentru accesul la spațiul economic european și la piața unică, Marii Britanii i se aplică regulile UE, inclusiv cele cinci piese ale legislației considerate cele mai costisitoare.

Tabel nr. 1 Modelele UE-Marea Britanie pentru o nouă relație

	Dreptul de intrare	Dreptul la ședere	Dreptul la muncă	Drepturile de securitate socială	Dreptul de a face afaceri și a oferi servicii	Drepturile de protecție a consumatorului și drepturile pasagerului	Dreptul la non-discriminare	Drepturi politice și de vot de	Acces la instituțiile europene
Acces deplin									
Acces parțial/voluntar/special									
Niciunul									
Calitatea de membru al UE (scenariul de referință)									
Proiectul pentru un Nou Acord pentru Marea Britanie									

⁸ Gower, M. (2016), “Leaving the EU: How might people currently exercising free movement rights be affected?”, Commons Briefing papers CBP-7525, 27 iunie 2016. Disponibil [online] la: <http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/CBP-7525>.

⁹ The consequences of a British exit from the European Union, European Movement International; https://europeanmovement.eu/wp-content/uploads/2016/05/EMI_16_PolicyPosition_Brexit_17_VIEW_FINAL.pdf

Opțiunea Norvegia									
Opțiunea Elveția									
Opțiunea Canada									
Opțiunea Turcia									

Sursa: Perspective despre brexit: Conturarea unor posibile scenarii pentru o nouă relație Marea Britanie- UE și impactul lor asupra cetățenilor, p.5, http://ecas.org/wp-content/uploads/2017/04/compiled_RO.pdf

În cazul aplicării celui mai optimist scenariu, cu o creștere a PIB-ului de 1,6% până în 2030, aceasta va trebui să-și reformeze economia pe trei planuri: să-și deschidă piața pentru China, SUA, India și Indonezia; să adopte o politică liberală pentru migrația forței de muncă și să reducă limitările în ceea ce privește mediul, protecția socială, angajarea și regulile serviciilor financiare.

3. Impactul Brexitului pe sectoare economice

Cele șapte sectoare afectate de Brexit sunt considerate a fi: serviciile financiare și sectorul asigurărilor; sectorul automobilelor; sectorul chimic și farmaceutic; sectorul aerospațial; sectorul bunurilor de capital; sectorul alimentației și tutunului; sectorul serviciilor profesionale. În total, acestea reprezintă 20,79% din forța de muncă din Marea Britanie și generează 53,2% din totalul exporturilor.

Sectorul cheie este cel al serviciilor financiare și asigurărilor în care este implicată 3,6% din totalul forței de muncă a Marii Britanii. Serviciile financiare au o pondere de 9,6 % în exporturile Marii Britanii, din care 4,1% au ca destinație UE, iar sectorul asigurărilor reprezintă 4,3% din totalul exporturilor Marii Britanii din care 18% au ca destinație UE. Industria asigurărilor este orientată global fiind mai puțin supusă riscurilor, în timp ce serviciile financiare sunt cel mai expus sector și va fi greu de negociat un acord în acest domeniu.

Marea Britanie va fi forțată să aleagă între a fi o țară terță OMC sau să găsească o soluție pentru a-și păstra accesul la piața unică, la fel ca Norvegia.

O altă problemă a Marii Britanii este „pașaportul financiar”, prin intermediul căruia firmele financiare, inclusiv bănci, asiguratori și manageri financiari au dreptul de a comercializa servicii financiare oriunde în UE, fără ca alte țări să impună cerințe suplimentare diferite.

Sectorul automobilelor angajează 0,42% din forța de muncă și reprezintă 4,9% din totalul exporturilor Marii Britanii, din care 35% au ca destinație UE. Dacă UE și Marea Britanie nu pot negocia un acord, atunci taxele pe mașini vor fi de 10%.

Sectorul produselor chimice și farmaceutice angajează 0,52% din forța muncă și reprezintă 9,9% din totalul exporturilor Marii Britanii, din care 57% au ca destinație UE. Dacă nu se ajunge la un acord între UE și Marea Britanie, taxele vamale pe produse chimice vor fi de 4,6%.

Celelalte patru sectoare și anume cel aerospațial, sectorul bunurilor de capital, sectorul alimentației și tutunului și al serviciilor profesionale angajează de asemenea un procent ridicat de forță de muncă, iar dacă UE nu va ajunge la înțelegeri, taxele vor fi 7,7% în sectorul aerospațial, respectiv 4,5%, 61% și 29, 8% în celelalte sectoare.

4. Concluzii

Prin renunțarea la UE, Marea Britanie ar putea părăsi și politica agricolă comună, care, prin tarife și subvențiile duce la creșterea costurilor de produse alimentare pentru consumatorii britanici, fiind greu să reducă subvențiile agricole la zero. Forma oricărui acord de retragere ar depinde de negocieri și nu există nici o garanție din partea Marii Britanii că ar găsi termenii acceptabili.

Este de menționat o inovație adusă de Tratatul de la Lisabona, în care se introduce o procedură de retragere voluntară din Uniunea Europeană ceea ce subliniază că Uniunea Europeană este fondată pe libertatea de voință a statelor membre.

Retragerea nu este supusă anumitor condiții, în afara existenței unei perioade tranzitorii de doi ani, perioadă în care statul membru care dorește retragerea să poată negocia un acord cu Uniunea Europeană. Tratatul UE ar înceta să se aplice după doi ani Regatului Unit, cu excepția cazului în care există un acord unanim de a extinde perioada de negociere. Pe parcursul perioadei de negociere de doi ani, legislația UE s-ar aplica în continuare în Marea Britanie. Marea Britanie va continua să participe la alte întruniri ale UE, în mod normal, dar nu va participa la discuțiile interne ale UE sau la decizii cu privire la propria sa retragere.

Din partea UE, acordul este negociat de către Comisia Europeană ca urmare a unui mandat din partea miniștrilor UE și încheiat de guvernele UE, prin hotărâre cu majoritate calificată, după obținerea aprobării Parlamentului European. Acest lucru înseamnă că Parlamentul European ar fi un factor imprevizibil suplimentar în atingerea unui acord.

Gradul înalt de integrare economică dintre Marea Britanie și UE va necesita întotdeauna un anumit sistem de guvernare în comun deoarece, este clar că UE nu va permite Regatului Unit ca la plecare să aibă același nivel de acces pe care îl are acum fără să plătească vreun preț.

Marea Britanie a fost întotdeauna un membru mai sceptic al Uniunii, ieșirea ei din Uniunea Europeană, a avut ca primă cauză criza economică și criza datoriei suverane, deficitul democratic și euroscepticismul care erau în creștere, iar, pe de altă parte, UE a cunoscut un anumit grad de blocaj în domeniul extinderii. Această situație a dus la probleme interne în instituțiile UE și la o lipsa de atitudine clară privind viitorul Europei.

Se poate afirma că una din cauzele principale care au determinat Marea Britanie să părăsească Uniunea Europeană a fost, fără îndoială imigrația, dar și „politicianismul” tot mai crescut al clasei politice britanice.

BIBLIOGRAPHY

1. Andrei, L.C., *Economie europeană*, Ed. Economică, București, 2009, p.68-69
2. Bollyky, Thomas J. and Anu Bradford (10 iulie 2013), *Getting to Yes on Transatlantic Trade*, Foreign Affairs
3. Bulmer, S., Quaglia, L., *The politics and economics of Brexit*, Journal of European Public Policy, 2018, Vol.25, no.8;
4. Goodman, Peter S. (20 May 2016), *Brexit, a Feel-Good Vote That Could Sink Britain's Economy*. The New York Times;
5. Gower, M. (2016), *Leaving the EU: How might people currently exercising free movement rights be affected?*, Commons Briefing papers CBP-7525, 27 iunie 2016
6. Stan, L. M., *Între „Brexit” și „exit”*. *Scenarii ale viitorului Uniunii Europene*, Revista Semnele Timpului;
7. Stoica, M. M., *Fenomenul Brexit. Vechi și noi oportunități și provocări pentru Regatul Unit și Uniunea Europeană*, Polis, Revistă de Științe Politice, Vol.V, nr.1 (15), Serie nouă, decembrie 2016-februarie 2017.